

آمپر، دانشمند فرانسوی

آندره ماری آمپر در بیست و دوم ژانویه 1775 در لیون فرانسه متولد شد. آمپر تنها پسر ژاک آمپر و ژان آنتوانت دسوتیته سارس بود که از بازماندگان خانواده‌های بازرگانان مرفه ابریشم در لیون بودند.

آندره ماری آمپر در بیست و دوم ژانویه 1775 در لیون فرانسه متولد شد. آمپر تنها پسر ژاک آمپر و ژان آنتوانت دسوتیته سارس بود که از بازماندگان خانواده‌های بازرگانان مرفه ابریشم در لیون بودند.

پدر آندره به کسب علم و دانش علاقه زیادی داشت و به همین دلیل آمپر با کمک و راهنمایی پدر با مکتب های کلاسیک لاتین و یونان آشنا شد. در کودکی و نوجوانی علاقه زیادی به ریاضیات پیدا کرد. آندره ماری قبل از اینکه خواندن و نوشتن را یاد بگیرد با کمک سنگریزه مسایل مشکل ریاضی را حل می کرد. 11 سال داشت که با زبان لاتین آشنا شد و در سن 18 سالگی او را به زور به تماشای اعدام پدرش با گیوتین بردند و همین امر باعث شد که دچار بیماری روانی شود. تا حدود یک سال نتوانست هیچ کاری انجام دهد. در انقلاب کبیر فرانسه بسیاری از نزدیکانش را از دست داد و برای گذران زندگی خود به تدریس خصوصی پرداخت.

در اوقات فراغت به مطالعه آثار علمی می پرداخت . آمپر در حالی که تنها 18 سال داشت، در علوم مختلفی نظیر ریاضیات و فیزیک به عنوان دانشمند برتر عصر خود تبدیل شد. وی در زمینه علوم فلسفی و طبیعی نیز حرف‌های زیادی برای گفتن داشت تا آنجا که همواره از وی برای شرکت در نشست‌هایی که صاحب‌نظران طراز اول این رشته‌ها در آن شرکت می‌کردند، دعوت به عمل می‌آمد. در 21 سالگی با دختری به نام ژولی کارون ازدواج کرد. ثمره این ازدواج پسری به نام ژان بود که او بعدها یک از نویسندگان زمان خود شد و به عضویت آکادمی علوم فرانسه درآمد. آمپر در سال 1802.م به سمت استادی معین گشت.

آمپر با اولین اکتشافات خود تحت عنوان مطالعه تئوری سرگرمی های ریاضی در سال 1802 . م مورد توجه ریاضی دان ها قرار گرفت و تحت حمایت (ژان دالامبر و ژوزف لاند)در شهر لیون مکانی که محل اقامت زنش بود به تدریس ریاضی و نجوم مشغول شد. چهار سال پس از تولد پسرش در سال 1804 همسرش چشم از جهان فرو بست و مرگ او ضربه جبران ناپذیری بود. آندره کوشید با مطالعات و تحقیق این واقعه را به فراموشی بسپارد. کوشش و جدیتی که آمپر نشان داد باعث شد که مورد توجه دانشمندان و ریاضی دانان هم عصر خود قرار بگیرد. او مقاله ای درباره تئوری سرگرمی های ریاضی منتشر کرد و در آن مسئله ای را حل کرد که مدت‌ها ریاضی دانان به آن فکر می کردند.

در سال 1805 به پاریس رفت و در کالج پلی تکنیک مشغول به کار شد. چهار سال بعد به عنوان استاد ریاضی و مکانیک کالج برگزیده شد. در سال 1819 یوهان ارشند دانمارکی آزمایش جالبی انجام داد. او هنگام عبور جریان برق از سیم رسانا مشاهده کرد که عقربه مغناطیسی منحرف نمی شود . این کشف رابطه بین برق و مغناطیس رابه خوبی نشان میی دهد. ارشند نمی دانست که اگر دو مدار برق را در کنار هم بگذارد چه اتفاقی خواهد افتاد.

آمپر این فرضیه را تکمیل و به جای استفاده از دو رشته سیم رسانا از دو میله رسانا استفاده و آنها را موازی در کنار سیم قرار داد سپس یکی از میله ها را محکم در جای خود ثابت و دیگری را به لبه تیزی آویزان کرد بعد از هر یک جریان برق را جداگانه عبور داد.

و مشاهده کرد که میله ای که متحرک است شروع به نوسان می کند و بسته به جهت جریان که از آن می گذرد به میله ثابت نزدیک و یا دور می شود.

آمپر از این آزمایش نتیجه گرفت که اگر جهت جریان در میله ها در یک سو باشد میله ها یکدیگر را جذب و اگر جهت جریان بر عکس باشد هم دیگر را دفع خواهند کرد. آمپر خلاصه ای از این تجربیات را بعدها در کتابی به نام مغناطیس و الکتروسیته چاپ کرد.

آمپر در سال 1836.م در گذشت . به خاطر قدر دانی از او دانشمندان واحد شدت جریان برق را آمپر نام گذاری کردند.

